

Ministerul Educației , Culturii și Cercetării al Republicii Moldova
Colegiul „Alexei Mateevici” Chișinău

Aprob

Directorul Colegiului

„Alexei Mateevici” Chișinău

Bercu Victoria

2019

Curriculum modular

S.04.O.031 Psihologia vârstelor

Specialitatea 101410 Sport și pregătire fizică

Calificarea Instructor educație fizică

Curriculumul a fost elaborat cu suportul Proiectului EuropeAid/133700/C/SER/MD/12
"Asistență tehnică pentru domeniul învățământ și formare profesională
în Republica Moldova",
implementat cu suportul financiar al Uniunii Europene

Autori:

Covali Areta, grad didactic I, Colegiul „Alexei Mateevici” Chișinău

Boaghi Elena, grad didactic II, Colegiul „Alexei Mateevici” Chișinău

Aprobat:

La ședința Consiliului Profesorat al Colegiului „Alexei Mateevici” Chișinău

Director

Bercu Victoria

2019

Coordonat cu:

1. Gheorghiu Victor, Șeful secției Sport a Direcției Generale Educație, Tineret și Sport a Consiliului Municipal Chișinău

[Signature]

Șef secție

Gheorghiu Victor

2019

2. Mercuș Iacob, Director Școala sportivă specializată de atletism 3 mun., Chișinău

Director

Mercuș Iacob

2019

Recenzenți:

Curoș Ludmila, director-adjunct instruire Colegiul „Alexei Mateevici” Chișinău

Bantuș Larisa, șef catedră „Pedagogie, psihologie, arte și sport” Colegiul „Alexei Mateevici” Chișinău

Adresa Curriculumului în Internet:

Portalul național al învățământului profesional tehnic

<http://www.ipt.md/ro/produse-educationale>.

Cuprins

I. Preliminarii	4
II. Motivația, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională	4
III. Competențele profesionale specifice modulului.....	6
IV. Administrarea modulului	6
V. Unitățile de învățare	6
VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare	13
VII. Studiu individual ghidat de profesor.....	14
VIII. Lucrările practice recomandate	17
IX. Sugestii metodologice	18
X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale	29
XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii	25
XII. Resursele didactice recomandate elevilor.....	25

I. Preliminarii

Realizarea unui învățământ profesional de calitate în contextul realităților socio-economice actuale impune o nouă abordare a procesului de învățământ, care vizează formarea la elevi a unui sistem de competențe necesare pentru integrarea pe piața muncii și pentru învățarea pe parcursul întregii vieți.

Curriculum-ul modular „*Psihologia vârstelor*” este un act normativ destinat formării profesionale a specialistului în sport și pregătire fizică, care specifică finalitățile de învățare și descrie condițiile de formare a competențelor profesionale specifice disciplinei.

Curriculum-ul a fost elaborat avându-se în vedere următoarele:

- noua structură a sistemului de învățământ de formare de specialitate din Republica Moldova;

- reperele impuse de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării privind aprobarea Planului cadru de învățământ pentru formarea specialiștilor în domeniul „Sport și pregătire fizică”;

- nomenclatorul domeniilor de formare profesională al specialităților și calificărilor pentru învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar;

- necesitatea de a oferi prin curriculum un răspuns mult mai adecvat cerințelor sociale, exprimat în termeni de achiziții finale ușor evaluabile la încheierea ciclului al colegiului.

Modulul „*Psihologia vârstelor*” oferă elevilor cunoștințe, abilități și deprinderi, referitoare la aspectele psihologice ale individului aflat într-o anumită etapă de vârstă.

Scopul modulului este formarea competențelor de cunoaștere a caracteristicilor, funcțiilor, proceselor psihice a individului de la cele mai fragede vârste, și evoluția lor pe tot parcursul existenței umane, cu progresele ce caracterizează fiecare vârstă. Elevii vor analiza viața psihică a omului care trece prin următoarele vârste : copilărie, preadolescență, adolescență, perioada adultă și perioada bătrâneții, evidențiind aspectele evolutive , crizele, problemele psihologice ale fiecărei vârste, etc; având posibilitatea implicării practice prin propunerea de sfaturi de depășire a problemelor psihologice, prin formularea regulilor de dezvoltare psihică a individului, prin aplicarea și interpretarea testelor psihologice cu scopul autocunoașterii și cunoașterii celorlalți. Înainte de studiul aspectelor psihice a individului aflat la o anumită vârstă, s-a ținut a stabili tematica introducerii în psihologi vârstelor: obiectul de studiu al psihologiei vârstelor ca știință, metodele de cercetare în psihologia vârstelor, precum și legitățile dezvoltării psihice. Această consecutivitate a tematicii ține de calea istorică a cunoașterii, fapt care, va înlesni ceva mai mult înțelegerea materiei de studiu de către viitorii elevi.

Unitatea de curs este destinată elevilor din anul II, semestru II, *Specialitatea Sport și pregătire fizică, Calificarea Instructor educație fizică*.

Pentru însușirea materiilor propuse în prezentul curriculum este esențial ca elevii inițial să însușească următoarele discipline:

F.01.O.010 Pedagogia

F.02.O.011 Psihologia generală

II. Motivația, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională

În orice profesie ar lucra, omul societății moderne are nevoie de pregătire de specialitate care, în condițiile actuale se cere a fi cât mai temeinică și mai cuprinzătoare.

Studiul modulului „*Psihologia Vârstelor*” alături de studiul celorlalte științe psihologice și sociale își propune formarea personalității autonome și creative în vederea dezvoltării libere și armonioase a tânărului specialist. Pentru ca un tânăr specialist să răspundă adecvat unor realități în schimbare, el trebuie să dispună nu doar de o solidă pregătire profesională, ci el trebuie să posede și motivația , și disponibilitatea de a reacționa pozitiv la schimbare-a ca premiză a dezvoltării personalității.

Studiind unitatea de curs „*Psihologia vârstelor*”, elevul Colegiului de azi - specialistul de mâine va avea abilitatea de a influența enorm formarea personalității tinerei generații, dar și abilitatea de a soluționa diferite probleme psihologice ce pot apărea la fiecare vârstă a persoanei

implicat în activitatea sportivă. Fiecare persoană este unică în felul său, este o personalitate individuală. Specialistul în sport și pregătire fizică trebuie să dețină competențe de formare a personalității în ontogeneză a individului în conformitate cu particularitățile psihologice de vârstă, legitățile, mecanismele, premisele, condițiile, factorii și forțele motrice ale dezvoltării psihice.

„Psihologia vârstelor” este disciplina în cadrul căreia elevii vor investiga modificările psihologice care survin în viața individului de la naștere până la moarte. Vor justifica ideea că diferențele psio-fizice dintre indivizi și modalitățile lor diverse de activitate impun o organizare diferențiată a activității sportive care să valorifice, maximal, dezvoltarea potențialului lor. Vor completa ghidul de cercetare psihologică, îndeplinind fișa de analiză psihologică a persoanei în urma observațiilor efectuate și a analizei rezultatelor metodelor de cercetare psihologică a proceselor psihice și însușirilor de personalitate.

Absolvenții Colegiului vor îmbrățișa profesia care îi va permite să activeze în câmpul social adică specialistul care va organiza activitățile sportive cu persoane de diferite vârste. Pentru a interacționa eficient cu antrenorul, coechipierii, sportivii, publicul etc.; pentru aplanarea conflictelor în cadrul grupului sportiv; pentru dezvoltarea personalității proprii și a sportivilor; pentru înțelegerea propriului EU, dar și a celorlalți; pentru a face față cerințelor psihologice impuse de activitatea sportivă specialistul în sport și pregătire fizică trebuie să studieze modulul „Psihologia vârstelor”.

Valoarea formativă a modului „Psihologia vârstelor” constă în :

- cunoașterea specificului etapelor de vârstă studiate, cu accentuarea aspectelor de evoluție și dezvoltare, dar și de continuitate și disfuncționalitate, de la o vârstă la alta;
- identificarea unor posibilități de elaborare a unor strategii de intervenție educațională în funcție de specificul psihologic ale etapelor de vârstă;
- utilizarea metodelor de cunoaștere a particularităților de vârstă și psihoindividuale ale individului;
- formarea unui sistem de atitudini pozitive și responsabilitate manifestată prin interes și receptivitate crescută față de înțelegerea și explicarea corectă a conduitelor psihice ale individului în contextul activităților sportive;
- cunoașterea profilului bio-psiho-social al individului specific unei anumite vârste.
- înțelegerea cauzelor, legilor și caracteristicilor dezvoltării umane individuale și transformărilor omului de-a lungul vieții;
- cultivarea unor disponibilități atitudinale-motivaționale-afective privind interesul pentru dezvoltarea psihică a copiilor și pentru desfășurarea vieții umane;
- abordarea prognostică a procesului dezvoltării psihice, formării personalității;
- inocularea convingerii, că regizarea optimă a stadiului intrauterin și a copilăriei este decisivă pentru destinul fiecărui om.

Pentru crearea condițiilor de formare și dezvoltare a abilităților cognitive și acționare se va ține cont de principiile realizării unităților de conținut:

- *Principiul umanismului*, care reclamă recunoașterea valorii, irepetabilității, integralității omului;
- *Principiul dezvoltării cognitive active*, care reclamă organizarea activității de învățare prin „interacțiunea cu celălalt” pentru crearea câmpului de tensiune intelectuală; Câmpul de încărcare emoțională oferă oportunități de manifestare a individualității, îl înarmează pe cel ce învață cu experiență experimentală;
- *Principiul individualizării* care reclamă proiectarea și organizarea demersului didactic luând în considerație particularitățile specifice ale fiecărei persoane;
- *Principiul dezvoltării calității de Subiect al fiecărui educabil* în procesul educațional.

III. Competențe profesionale specifice modulului

CPS.1.Utilizarea noțiunilor specifice psihologiei vârștelor și dezvoltarea unui vocabular de specialitate.

CPS.2.Identificarea trăsăturilor psihologice fundamentale care definesc etapele vieții umane.

CPS.3.Aplicarea informațiilor specifice psihologiei vârștelor în construirea demersurilor instruirii sportive.

CPS.4.Recunoașterea diferențelor individuale în construirea și manifestarea vieții psihice în mediul sportiv .

CPS.5.Interpretarea comportamentului uman prin analiza proceselor psihice implicate în realizarea lui.

CPS.6.Aplanarea și rezolvarea constructivă a problemelor psiho-sociale, ce pot survine la diferite vârște.

CPS.7.Abordarea psihologică eficientă a individului în activitatea sportivă.

IV. Administrarea modulului

Semestrul	Numărul de ore				Moda litatea de evalu are	Numărul de credite
	Total	Contact direct		Lucrul indivi dual		
		Prelegeri	Practică Seminar			
IV	60	26	4	30	Ex.	2

V. Unitățile de învățare

Unități de competență	Unități de conținut	Abilități
1. Psihologia vârștelor ca știință.		
UC.1.Prezentarea aspectelor generale privind domeniul psihologiei vârștelor ca știință.	1.1.Psihologia vârștelor ca știință .Statut, scop, obiect de studiu. 1.2.Intercorelația psihologiei vârștelor cu alte științe. 1.3.Constituirea psihologiei vârștelor ca știință. Etape, momente istorice și personalități – fondatori în constituirea disciplinei ca știință.	A.1.Identificarea aspectelor generale ale dezvoltării psihice. A.2.Aprecierea aspectelor particulare ale problematicii dezvoltării psihice. A.3.Planificarea activităților sportive în concordanță cu relizările din domeniul psihologiei vârștelor.

	1.4. Conceptul de dezvoltare. Domenii ale dezvoltării umane.	A.4. Diferențierea domeniilor dezvoltării umane.
2. Metodele de cercetare în psihologia vârstelor.		
UC.2. Identificarea metodelor de cercetare în psihologia vârstelor.	2.1. Metodele de cercetare a psihologiei vârstelor. Coraportul metodelor folosite în psihologia vârstelor și psihologia generală. 2.2. Clasificarea și caracteristica metodologică a metodelor psihologiei vârstelor.	A.5. Aplicarea metodelor și tehnicilor de investigare a particularităților psihice în activitatea de educație fizică și sport. A.6. Precizarea caracteristicilor psihologice ale vârstelor. A.7. Aprecierea rolului specialistului în sport și pregătire fizică ca cercetător al particularităților psihice ale omului de diferită vârstă aflat în activitatea sportivă.
3. Legitățile generale ale dezvoltării psihice:		
UC.3. Analiza legităților dezvoltării psihice.	3.1. Conceptul de dezvoltare psihică. 3.2. Factorii dezvoltării psihice. 3.3. Legile dezvoltării psihice. 3.4. Periodizarea dezvoltării psihice. 3.5. Crizele de vîrstă. 3.6. Activitatea și dezvoltarea.	A.8. Analiza factorilor dezvoltării psihice. A.9. Determinarea impactului eredității, mediului și educației în dezvoltarea psihică a individului. A.10. Aprecierea modalităților de influențare a diferitor factori asupra dezvoltării psihice a individului. A.11. Identificarea caracterului neuniform al dezvoltării psihice la indivizii care practică sportul și educația fizică. A.12. Aplicarea legilor dezvoltării psihice în organizarea activităților sportive. A.13. Organizarea activităților sportive în dependență de specificul psihologic al perioadelor de vîrstă. A.14. Determinarea aspectelor pozitive și negative ale crizelor de vîrstă în activitatea sportivă. A.15. Depășirea aspectelor negative ale crizelor de vîrstă. A.16. Evidențierea fenomenului accelerației dezvoltării psihice. A.17. Promovarea activităților de sport și educație fizică cu scopul

		dezvoltării psihice a individului.
4. Dezvoltarea prenatală a copilului		
U.C.4.Determinarea specificului dezvoltării prenatale a copilului.	4.1.Dezvoltarea timpurie a copilului- perioada prenatală. Probleme generale ale dezvoltării intrauterine. 4.2.Stadiile dezvoltării prenatale. 4.3.Influența dezvoltării prenatale asupra copilului.	A.18.Estimarea importanței etapei prenatale pentru dezvoltarea psihicului în copilărie ,dar și în dezvoltarea ulterioară . A.19.Analiza factorilor din perioada prenatală care pot perturba evoluția normală a individului .
5.Dezvoltarea psihică copilului în primul an de viață.		
U.C.5.Stabilirea caracteristicilor specifice dezvoltării psihice a copilului în primul an de viață.	5.1.Caracteristica psihologică a nou-născutului. Grupele de reflexe necondiționate și importanța lor în viața copilului. Trebuințele-forța motrică a dezvoltării psihice a nou-născutului. 5.2.Caracteristica primei luni de viață: apariția reflexelor necondiționate (concentrare vizuală, concentrare auditivă, reflexul de orientare). Noțiunea de „foame senzorială”. 5.3.„Complexul de înviorare” – hotarul între nou-născut și pruncie. Dezvoltarea cognitivă. Tipul de activitate dominantă. 5.4.Criza vârstei de un an. Caracterizare generală.	A.20.Analiza impactului dezvoltării psiho-motrice a copilului în primul an de viață asupra vieții psihice ulterioare a individului.
6.Dezvoltarea psihică a copilului antepreșcolar (1-3 ani).		
U.C.6. Evidențierea particularităților dezvoltării psihice a copilului antepreșcolar.	6.1.Aspecte generale ale dezvoltării în copilăria antepreșcolară. 6.2.Dezvoltarea proceselor cognitive: senzațiile, percepția, reprezentările, memoria, gândirea, imaginația. 6.3.Dezvoltarea limbajului. 6.4.Particularitățile personalității copilului antepreșcolar. Debutul conștiinței de sine și personalității infantile.	A.21.Analiza principalelor achiziții la vârsta antepreșcolară. A.22. Identificarea particularităților dezvoltării proceselor cognitive, afective a copilului antepreșcolar. A.23.Comunicarea eficientă cu copiii de vârstă antepreșcolară.

	6.5.Criza independenței la copii de vârstă antepreșcolară.	A.24.Formularea recomandărilor pentru crearea spațiului sportiv și educațional, care ar satisface cerințele de dezvoltare psihică a copiilor de vârstă antepreșcolară. A.25.Aprecierea efectelor crizei de independență în viața copilului antepreșcolar. A.26.Constatarea primelor începuturi de independență ale antepreșcolarului. A.27.Stabilirea primelor semne ale debutului personalității antepreșcolarului.
7. Dezvoltarea psihică a copilului preșcolar (3-6/7 ani)		
U.C.7. Analiza caracteristicilor de dezvoltare psihică a copilului de vârstă preșcolară	7.1.Caracteristici generale ale vârstei preșcolare. Subetape ale vârstei. 7.2.Dezvoltarea psihică a preșcolarului. 7.3.Activitățile preșcolarului: jocul-activitate primordială, munca, învățarea. 7.4.Formarea personalității: -sfera motivațională -sfera emoțional-volitivă -conștiința de sine Formarea „EU”-lui social. 7.5. Criza psihologică la vârsta de 7 ani. Complexul lui Oedip.	A.28. Estimarea direcțiilor principale a dezvoltării copiilor de la 3-6/7 ani. A.29. Aprecierea rolului jocului în dezvoltarea psihicului copilului. A.30. Evidențierea specificului și particularităților dezvoltării proceselor cognitive și volitive ale preșcolarului. A.31. Identificarea celor mai importante achiziții la nivelul personalității preșcolarului. A.32. Analiza factorilor de bază care determină dezvoltarea conștiinței de sine a preșcolarului. A.33.Promovarea activității sportive ca modalitate de dezvoltare și formare a proceselor și însușirilor psihice la copii preșcolari. A.34. Organizarea activităților de sport și educație fizică în corespundere cu particularitățile dezvoltării fizice și psihice a copilului preșcolar.
8.Dezvoltarea psihică a copilului de vârstă școlară mică		
U.C.8. Specificarea caracteristicilor de dezvoltare psihică a copilului de vârstă școlară mică	8.1.Debutul școlar. 8.2.Învățarea –activitate primordială a elevilor de vârstă școlară mică.	A.35. Identificarea specificului dezvoltării sferei cognitive la elevii de vârstă școlară mică. A.36. Stabilirea abilităților sociale dobândite pe parcursul vârstei

	8.3.Dezvoltarea sferei cognitive la vârsta școlară mică. 8.4.Dezvoltarea personalității elevului de vârstă școlară mică. 8.5.Relațiile interpersonale în vârsta școlară mică.	școlare mici. A.37. Promovarea activității sportive ca modalitate de dezvoltare și formare a proceselor și însușirilor psihice la elevii de vârstă școlară mică. A.38. Organizarea activităților de sport și educație fizică în corespundere cu particularitățile dezvoltării fizice și psihice a copilului de vârstă școlară mică. A.38. Formarea trăsăturilor de caracter și a relațiilor interpersonale la copii de vârstă școlară mică prin intermediul sportului și activității de educație fizică.
--	--	--

9.Dezvoltarea psihică a preadolescentului.

U.C.9. Identificarea principalelor direcții în dezvoltarea psihică a preadolescentului.	9.1.Characteristica preadolescenței. 9.2.Dezvoltarea sferei cognitive la preadolescenți. 9.3.Characteristica activității dominante a preadolescentului. 9.4.Dezvoltarea personalității preadolescentului. 9.5.Criza preadolescenței. 9.6.Relațiile preadolescentului cu semenii, familia, adulții. 9.7.Consecințele dezvoltării fizice în planul dezvoltării sociale. 9.8.Comportament deviant și delicvent în preadolescență.	A.39.Determinarea principalelor direcții de dezvoltare psihică în preadolescență. A.40.Comunicarea eficientă cu preadolescentul. A.41.Identificarea aspectelor dezvoltării proceselor și însușirilor psihice la preadolescenți. A.42. Dezvoltarea personalității preadolescentului prin organizarea activităților de sport și educație fizică. A.43. Depășirea crizei preadolescenței prin organizarea activităților de sport și educație fizică. A.44.Colaborarea cu preadolescentul cu comportament deviant și delicvent. A.45.Organizarea activităților de sport și educație fizică în corespundere cu particularitățile dezvoltării fizice și psihice a preadolescentului. A.46. Promovarea activității sportive ca modalitate de dezvoltare și formare a proceselor și însușirilor psihice la preadolescenți.
---	--	--

10.Dezvoltarea psihică a adolescentului.		
U.C.10.Analiza dezvoltării psihice a adolescentului.	10.1.Caracteristica generală a adolescenței. 10.2.Efectele psihologice ale maturizării. 10.3.Dezvoltarea sferei cognitive a preadolescentului. 10.4.Personalitatea adolescentului. 10.5.Comunicarea și relațiile adolescentului cu adulții și cu semenii. 10.6.Autodeterminarea profesională în adolescență. 10.7.Comportament deviant și delicvent în preadolescență.	A.47.Determinarea specificului dezvoltării psihice în preadolescență. A.48.Identificarea particularităților relațiilor adolescentului cu semenii și cu adulții. A.49.Promovarea activității sportive ca modalitate de dezvoltare și formare a proceselor și însușirilor psihice la adolescenți. A.50.Elaborarea recomandărilor de desfășurare a activităților sportive pentru adolescenți, în dependență de aspectele dezvoltării psihice. A.51.Comunicarea și colaborarea cu adolescentul în activitatea sportivă. A.52.Relaționarea eficientă cu adolescentul cu comportament deviant și delicvent.
11.Dezvoltarea psihică a omului în perioadele tinereții (de la 21ani până la 31-35 ani)		
U.C.11. Evidențierea direcțiilor principale în dezvoltarea psihică a omului în perioadele tinereții.	11.1.Caracteristica dezvoltării în perioada tinereții. 11.2.Schimbările în sfera cognitivă în perioada tinereții. 11.3.Structurarea la nivel intelectual. 11.4.Integrarea socială a tânărului. Problemele integrării sociale. 11.5.Familia și dezvoltarea familială a tânărului.	A.53.Identificarea specificului dezvoltării psihice la vârsta tânără. A.54.Evidențierea schimbărilor în sfera cognitivă în perioada tinereții A.55. Promovarea activității sportive ca modalitate de dezvoltare și formare a proceselor și însușirilor psihice la tineri. A.56.Promovarea activității sportive ca modalitate de integrare socială a tânărului. A.57.Propunerea „rețetelor” de organizare a activității sportive a tânărului în corespundere cu aspectele psihologice ale vârstei.
12.Dezvoltarea psihică a omului în perioadele vârstei adulte.		
U.C.12. Identificarea dezvoltării psihice a omului în perioadele vârstei adulte.	12.1.Caracterizare generală a vârstei 12.2.Subapele vârstei adulte. 12.3.Aspecte caracteristice ale cogniției și învățării în perioada adultă.	A.58.Analiza direcțiilor principale a dezvoltării omului în perioada adultă. A.59.Identificarea

	11.4.Evoluția intelectuală a vârstei. 11.5.Characteristicile personalității la vârstele adulte. 11.6.Dinamica și tranziția rolurilor în perioada adultă.	specificului evoluției intelectuale a vârstei adulte. A.60.Evidențierea particularităților personalității la vârstele adulte. A.61. Promovarea activității sportive ca modalitate de menținere a vieții psihice la adulți. A.62. Promovarea activității sportive ca modalitate de depășire a crizei de vârstă. A.63. Organizarea activității sportive în corespundere cu viața psihică (aspectele psihice) a adultului. A.64. Comunicarea și colaborarea în activitatea sportivă cu adultul ținând cont de specificul aspectelor psihice ale vârstei.
13.Characteristicile psihice a omului în perioada bătrâneții		
U.C.13. Stabilirea caracteristicilor psihice a omului în perioada bătrâneții.	13.1.Characteristici a bătrâneții. 13.2.Stadiile perioadei de involuție. 13.5.Aspecte biologice, patologice și psihosociale ale îmbătrânirii. 13.4.Vârstnicul și familia . 13.5. Aspecte legate de moarte. 13. 6.Eventimente de viață la vârsta adultă. 13.7.Ajustări majore la vârsta a treia.	A.65.Analiza specificului vârstei bătrâneții. A.66.Identificarea efectelor pensionării asupra atitudinii față de viață. A.67.Stabilirea modalităților de optimizare a calității vieții bătrânului prin activitățile de sport. A.68. Organizarea activității sportive în corespundere cu aspectele psihice a bătrânului. A.69. Promovarea activității sportive ca modalitate de depășire a crizei de vârstă. A.70.Organizarea elementelor de recuperare fizică și psihică a bătrânilor prin activitățile fizice.

VI.Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare

nr. ord	Unitate de învățare	Total ore	Ore contact direct		Studiul individual
			Prelegeri	Practică/ Seminar	
1	Psihologia vârstelor ca știință.	4	2		2
2	Metodele de cercetare în psihologia vârstelor.	4	2		2
3	Legitățile generale ale dezvoltării psihice: Conceptul de dezvoltare psihică. Particularitățile dezvoltării psihice Factorii dezvoltării psihice. Legile dezvoltării psihice Periodizarea dezvoltării psihice. Crizele de vârstă. Activitatea și dezvoltarea.	8	2	2	4
4	Dezvoltarea prenatală a copilului	4	2		2
5	Dezvoltarea psihică a copilului în primul an de viață.	4	2		2
6	Dezvoltarea psihică a copilului antepreșcolar (1-3 ani).	4	2		2
7	Dezvoltarea psihică a copilului preșcolar(3-6/7 ani).	4	2	2	2
8	Dezvoltarea psihică a copilului de vârstă școlară mică	4	2		2
9	Dezvoltarea psihică a preadolescentului.	8	2		4
10	Dezvoltarea psihică a adolescentului.	4	2		2
11	Dezvoltarea psihică a omului în perioadele tinereții (de la 21ani până la 31-35 ani)	4	2		2
12	Dezvoltarea psihică a omului în perioadele vârstei adulte.				
13	Caracteristicile psihice a omului în perioada bătrâneții.				
	Total ore	60	26	4	30

VII. Studiul individual ghidat de profesor

<i>Materii pentru studiul individual</i>	<i>Produse de elaborat</i>	<i>Modalități de evaluare</i>	<i>Termeni de realizare</i>
1. Psihologia vârștelor ca știință.			
-Listă a savanților care a contribuit la dezvoltarea psihologiei vârștelor ca știință. -Contribuția în procesul de constituire și dezvoltare a psihologiei vârștelor. -Intercorelarea psihologiei vârștelor cu alte ramuri ale științei psihologice. -"Ființa umană mai presus decât orice". -Specificul termenului "dezvoltare" din mai multe aspecte	Proiect individual Prezentare grafică Referat Proiect de grup	Susținerea proiectului Argumentarea orală Prezentarea referatului Susținerea proiectului	Săptămâna 1
2. Metodele de cercetare în psihologia vârștelor			
-Rezultate ale unor metode de cercetare efectuate de psihologi, la diferite vârște. -Autocunoaștere. Efectuați un test psihologic la psihologul școlar, analizați rezultatele. -Observarea la doi colegi comportamentul afectiv în aprecierea rezultatului învățării de către profesor, înregistrarea și analiza . conform cerințelor de desfășurare a observației ca metodă de cercetare psihologică.	Proiect individual Lucrare individuală. Tabel de observare	Argumentarea scrisă Evaluarea rezultatelor testului Susținerea , argumentarea rezultatelor	Săptămâna 2
3. Legitățile generale ale dezvoltării psihice			
-Recomandări de dezvoltare psihică. -Influența factorilor ereditar, de mediu și educațional în dezvoltarea psihică. -Prezentarea mai multe periodizări de vârstă, după mai mulți autori. -Recomandări pentru depășirea crizelor de vârstă. -Efectele activității asupra dezvoltării psihice. -Legile dezvoltării psihice.	Proiect individual. Referat Proiect individual Lucrare individuală Eseu Prezentare grafică.	Argumentarea orală Susținerea referatului Prezentare orală Prezentare scrisă Comunicare Prezentare orală	Săptămâna 3,4

4.Dezvoltarea prenatală a copilului			
-Prezentarea de ilustrații , ce ar elucida etapele dezvoltării copilului în perioada intrauterină. -Cerințele față de comportamentul, starea fizică și psihică a viitoareii mame. -Ghid de dezvoltare lunară a fătului.	Poster Referat Ghid practic de dezvoltare embrionară	Prezentarea orală Susținerea referatului Interpretarea ghidului	Săptămâna 5
5. Dezvoltarea psihică a copilului în primul an de viață.			
.-Semnificația omului adult apropiat (mama) în viața și dezvoltarea pruncului. -Principalele achiziții pe parcursul primului an de viață. -Analiza comparativ dezvoltarea copilului în I lună, V lună și XI lună de viață. -Recomandări părinților pentru dezvoltarea eficientă a copilului în primul an de viață	Eseu Tabel de sinteză Ghid practic Lista de recomandări	Comunicare Prezentare tabelului Prezentare de diagrame Argumentarea ideilor	Săptămâna 6
6.Dezvoltarea psihică a copilului antepreșcolar (1-3 ani).			
-Prezentarea conținutului tematic rezumat într-un poster la tema :Dezvoltarea psihică a copilului antepreșcolar . -Recomandări pentru crearea unui spațiu educațional, care ar satisface cerințele de dezvoltare psihică a copiilor de vârstă timpurie. -Rolul jucăriilor în dezvoltarea psihică a copilului	Poster Proiect individual Referat	Analiza posterului Argumentarea recomandărilor Prezentarea referatului	Săptămâna 7
7.Dezvoltarea psihică a copilului preșcolar(3-6/7 ani).			
-Rolul jocului în dezvoltarea psihică a preșcolarului. -Principalele achiziții la vîrsta preșcolară. -Sfaturi părinților, educatorului pentru dezvoltarea armonioasă a copilului preșcolar	Referat Tabel de sinteză Listă de sfaturi	Prezentarea referatului Corectitudinea prezentării Argumentarea ideilor	Săptămâna 8
8.Dezvoltarea psihică a copilului de vîrstă școlară mică			
-Rolul învățătorului, părinților în adaptarea școlară a elevului. -Sfaturi părinților pentru pregătirea corectă a temelor pentru acasă. -Rolul școlii în formarea personalității școlarului mic. -Cauzele insuccesului școlar. Sfaturi de prevenire/aplanare a insuccesului	Diagrama „Cauză-efect” Lucrare individuală Eseu	Comunicarea referatului Prezentare scrisă Argumentarea proprie a ideilor	Săptămâna 9

școlar în clasele primare.	Studiu de caz.	Rezolvarea studiului de caz.	
9.Dezvoltarea psihică a preadolescentului.			
-Părintele ideal. "Eu voi fi un părinte ideal pentru copilul meu preadolescent..." -Sfaturi de relaționare pozitivă a părinților cu preadolescentul. -Influența grupului asupra preadolescentului. -Rolul motivației în asigurarea succesului școlar la preadolescenți. -Sfaturi părinților, învățătorilor pentru depășirea crizei preadolescentului. -Sfaturi preadolescenților de formare pozitivă ,autoaprecierii/creșterii a stimei de sine.	Eseu Proiect individual Diagrama „Cauză-efect” Referat Proiect de grup Proiect individual	Eseul elaborat conform cerințelor. Prezentarea sfaturilor. Prezentare scrisă Prezentarea orală Argumentarea ideilor elaborate.	Săptămâna 11
10.Dezvoltarea psihică a adolescentului.			
-Autocunoaștere. Precizează : a)care este deviza ta în viață ? b)planurile tale de viitor: peste 5 ani, peste 20 ani, peste 50 ani. -Sugestii pentru o atitudine pozitivă a adolescentului față de lucruri și oameni. -Eseu "Cine sunt Eu ?" -Metode de educație folosite la vârsta adolescentă. -Caracteristicile adolescentului dificil. Soluții educative	Linia timpului Ghid practic Atitudinea adolescenților Eseu Ghid practic pentru educația adolescenților Referat	Corectitudinea elaborării planului de viitor. Formularea sugestiilor. Prezentarea orală Elaborarea ghidului. Prezentarea referatului.	Săptămâna 12
11.Dezvoltarea psihică a omului în perioadele tinereții (de la 21ani până la 31-35 ani)			
-Deosebiri psihologice dintre bărbați și femei -Asemănări și deosebiri dintre un adolescent de un om matur. -Relațiile ideale în familie, calitățile pentru soț, soție. -Rolul alegerii corect a profesiei pentru o viață interioară echilibrată. -Sarcinile vârstei tinereții. -Sfaturi pentru o viață frumoasă în tinerețe. -Autorefecție „ Eu la 30 de ani” -Evoluția valorilor tânărului bărbat și tinerei femei de la 20/23 ani până la 30/33 ani , ierarhia.	Graficul T Diagrama Wenn Proiect individual Studiu de caz Lucrare individuală Ghid practic Eseu Proiect individual	Elaborarea graficului Elaborarea graficului Prezentarea scrisă a proiectului Prezentarea studiului de caz Argumentarea sarcinilor Prezentarea scrisă Prezentarea scrisă	Săptămâna 13

12.Dezvoltarea psihică a omului în perioadele vârstei adulte.			
-Rolul calității relațiile familiale asupra vieții psihice a adultului. -Fenomenul "conservarea vârstei" -Sfaturi de îmbunătățirea relațiilor familiale. -Scrisoare de mulțumire părinților. -Sarcinile vârstei adulte	Referat	Susținerea referatului	Săptămâna 14
	Lucrare individuală	Prezentare scrisă	
	Ghid practic „Familia fericită„	Elaborarea conform cerințelor	
	Lucrare individuală	Prezentare scrisă	
	Prezentare grafică	Prezentare PPT	
13.Caracteristicile psihice a omului în perioada bătrâneții.			
-Trăsăturile de caracter a bunicii/bunicului proprii. Lecții de viață oferite. -Autoreflecție. Descrie-te cum ve- i arăta / va fi viața ta la bătrânețe. -Sfaturi bătrânilor pentru o bătrânețe frumoasă. -5 tipuri de vârstă , de adaptare a omului la bătrânețe. -Abaterile/tulburările psihice provocate de bătrânețe. -Activități de menținere a sensului vieții pentru bătrâni. -Sarcinile bătrâneții. -Aspectele pozitive ale vârstei bătrânețe. -10 sfaturi de la un bătrân.	Proiect individual	Prezentare scrisă	Săptămâna 15
	Autoreflecția	Comunicare orală	
	Lista de sfaturi	Prezentare orală	
	Referat	Prezentare scrisă	
	Proiect de grup	Prezentare poster	
	Proiect individual	Prezentare scrisă	
	Proiect individual	Prezentare scrisă	
	Proiect individual	Prezentare scrisă	
	Proiect individual	Prezentare scrisă	

VIII.Lucrările practice recomandate

1. Ghid complet pentru dezvoltarea psihică.
2. Dezvolatre V/S Nondezvoltare psihică.
3. Alcoolul, drogurile , țigările - influența lor asupra stării psihice a preadolescentului.
4. Adolescentul de azi.
5. Dragoste și adolescenții. Exemple de dragoste adevărată în literatură și istorie.

IX. Sugestii metodologice

Unitatea de curs „Psihologia vârstelor” este axată pe necesitățile celui ce învață, ceea ce permite ca instruirea să fie accesibilă și eficientă pentru toți elevii. Instruirea va fi proiectată în așa mod, încât în etapele corespunzătoare învățarea va fi apreciată și elevilor li se va oferi feedback obiectiv și constructiv.

Unitatea de curs va avea la bază principiile: utilitatea socială a procesului didactic, corelația interdisciplinară, valorificarea informațiilor din activitatea elevilor.

Caracteristicile fundamentale ale strategiei didactice utilizate în realizarea conținutului vor fi: *aplicabilitatea* în activitatea practică a achizițiilor, *accesibilitatea* – adaptarea la necesitățile de formare a elevului sub aspectul nivelului (stilul individual de învățare, potențial, nivel cultural atins, interese și atitudini); *adaptarea* la specificul formării profesionale (pregătirea profesională, experiența anterioară, organizarea procesului didactic la specialitate)

Instruirea se va baza pe o selecție critică a materialelor și resurselor. Materialele de instruire vor fi structurate și organizate în formatul adecvat creșterii capacității de învățare a elevilor. Se va utiliza în procesul predării metode care să sprijine înțelegerea și reținerea noilor informații. Se va recurge, ori de câte ori este necesar, la cunoașterea sensorială și la gândirea critică, solicitând argumentarea. Se va combina diverse strategii didactice pentru a cuprinde elementele din cât mai multe stiluri de învățare, luând-se în considerație Teoria inteligențelor multiple. Prin strategia aplicată se va asigura un echilibru dintre aspectul teoretic și practic al formării competențelor.

Specificul formării competențelor în procesul de instruire este oferirea feedback-ului permanent între elevi și profesor, precum și completarea sistematică a portofoliului la disciplină.

În realizarea finalităților modulului „Psihologia vârstelor” vor fi utilizate preponderent metodele didactice: conversația euristică, problematizarea, joc de rol, discuția ghidată, studiul de caz, prezentările PPT, filmulețe documentare și analiza situațiilor concrete.

Predarea cursului va fi axată pe necesitățile celui care învață, luând în considerație inteligența dominantă și specificul, stilul de învățare a discipolilor.

Conținuturile recomandate în prezentul curriculum alcătuiesc axa epistemologică a disciplinei predate, esența științei pe care urmează să o cunoască, să o asimileze elevul, de aceea acestea se conformează logicii și coerenței științifice prezentate într-o paradigmă pedagogică acțională.

Conform criteriului **nivelul învățării** se va insista asupra învățării conștiente care rămâne a fi piatra de temelie în învățarea „de-a lungul și de-a latul vieții. Interactivitatea, ca factor de calitate al învățării se va completa în mod fundamental și principal, cu strategiile de învățare specializată, de calificare profesională, pornind de la însușirea limbajului specific și culminând cu modul de a gândi și de a acționa într-un domeniu, pentru demonstrarea performanțelor profesionale, iar învățarea socială va oferi șanse pentru o bună adaptare și inserție comunitară.

Strategia metodologică propusă pentru desfășurarea procesului educațional este reflectată în tabelul de mai jos:

Nr. ord.	Unități de conținut	Metode didactice recomandate
1	Psihologia vârstelor ca știință.	Jigsaw Controversa academica ”Bulgare de zăpadă”
2	Metodele de cercetare în psihologia vârstelor.	Prezentare PPT Proiectul Diagrama Wenn Studiul de caz
3	Legitățile generale ale dezvoltării psihice	Analiza/sinteze a lucrărilor științifice Comunicări științifice Teste psihodiagnostice
4	Dezvoltarea prenatală a copilului	Joc de rol Cercetarea individuală Învățarea deschisă la distanță

5	Dezvoltarea psihică copilului în primul an de viață.	Tehnica 6/3/5 (brainwriting-ul) Cubul Metoda Frisco Metoda SINELG
6	Dezvoltarea psihică a copilului antepreșcolar	Știu/Vreau să știu/Am învățat Tehnica ciorchinului Ghidul de anticipație
7	Dezvoltarea psihică a copilului preșcolar	Metoda piramidei Explozia stelară
8	Dezvoltarea psihică a copilului de vârstă școlară mică	Metoda studiului de caz Jurnalul cu dublă intrare Tehnica scenariilor
9	Dezvoltarea psihică a preadolescentului	Metoda predării - învățării reciproce Metoda Schimbă perechea Discuția de tip panel
10	Dezvoltarea psihică a adolescentului	Hărțile conceptuale Metoda R.A.I. Tehnica 3-2-1
11	Dezvoltarea psihică a omului în perioadele tinereții	Proiectul individual Lucrare practică Eseul
12	Dezvoltarea psihică a omului în perioadele vârstei adulte	Studiul de caz Harta conceptuală Proiectul în grup
13	Caracteristicile psihice a omului în perioada bătrâneții	Autochestionarea Învățarea individuală Comparatie și contrast

X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

Evaluarea este o componentă organică a procesului de învățare care trebuie să se realizeze în mod preponderent ca evaluare continuă, formativă. Orice instrument pentru evaluare se va elabora în baza obiectivelor generale formulate în termeni de competențe. Consecvența și fidelitatea evaluării se va asigura inclusiv prin continuitatea dintre evaluarea inițială, curentă/formativă și cea sumativă. Alternarea celor trei forme de evaluare-orală, scrisă și practică va răspunde necesităților de dezvoltare a inteligențelor multiple. Demersul evaluativ va fi conceput așa încât să apreciem:

- **Ce știe studentul**, adică dacă poate să definească o noțiune, să identifice niște trăsături, să enumere tipuri, să descrie un fenomen etc.

- **Ce poate să facă studentul, cum aplică cele știute**, adică dacă este capabil să caracterizeze, să analizeze, să sintetizeze, să compare etc.

- **Cum poate să integreze cunoștințele și capacitățile în contexte inedite**, cum poate argumenta, generaliza, trage concluzii proprii, evalua cât de pertinente sânt extrapolările, transferurile, paralelele făcute etc.,

În actul de evaluare elevul va fi implicat cu scopul de a facilita procesul de autocunoaștere, autoedificare și autorealizare. La conceperea demersurilor evaluative vom pune în prim plan sarcinile care oferă elevului posibilități multiple de afirmare, de luare a deciziilor, de promovare și producere a valorilor proprii, de respectare a opiniilor și punctelor de vedere a celui alt.

De asemenea, ca metodă alternativă de evaluare va fi utilizată constituirea portofoliului, pe care elevii îl vor completa cu materialele necesare, în scopul consolidării cunoștințelor lor pe parcursul studierii cursului.

Un rol important în procesul de evaluare îi va reveni studiului individual al elevilor, care se va desfășura conform unui grafic stabilit și unei tematici prestabilite prin prezentul curriculum.

Nota finală a elevilor se va calcula utilizând o formulă ponderată de calcul, astfel 60% va reprezenta media notelor curente obținute pe parcursul semestrului, iar 40% va constitui nota obținută la examen.

Produsele recomandate pentru evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor cognitive sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Nr. crt.	Produse pentru măsurarea competenței	Criterii de evaluare a produselor
1.	Harta noțională	• Punerea în evidență a subiectului general. • Elaborarea corectă a tabeli (schemei), de la noțiunile de bază spre cele specifice domeniului. • Organizarea corectă a informației despre subiectul solicitat • Corectitudinea logică a formulărilor • Corectitudinea lingvistică a formulărilor • Originalitatea expunerii noțiunilor subiectului propus
2.	Argumentare scrisă	• Corespunderea formulărilor temei. • Selectarea și structurarea logică a argumentelor în corespundere cu tezele puse în discuție. • Apelarea la propria experiență în argumentarea tezelor puse în discuție. • Utilizarea unui limbaj adecvat și bogat, respectarea normelor literare
3.	Argumentare orală	• Corespunderea formulărilor temei. • Selectarea și structurarea logică a argumentelor în corespundere • Apelarea la propria experiență în argumentarea tezelor puse în discuție. • Utilizarea unui limbaj adecvat și bogat, respectarea normelor literare. • Utilizarea corectă și adecvată a mijloacelor orale de exprimare (intonația, gesturile, vocabularul etc.).
4.	Proiect elaborat	• Validitatea proiectului -gradul în care acesta acoperă unitar și coerent, logic și argumentat tema propusă, felul în care au fost evidențiate • Completitudinea proiectului - conexiunile și perspectivele interdisciplinare ale temei, competențele și abilitățile de ordin teoretic și practic și maniera în care acestea servesc conținutului științific • Elaborarea și structura proiectului- acuratețea, rigoarea și coerența demersului științific, logica și argumentarea ideilor, corectitudinea concluziilor. • Calitatea materialului folosit în realizarea proiectului, bogăția și varietatea surselor de informare, relevanța și actualitatea acestora, semnificația datelor colectate s.a. • Creativitatea -gradul de noutate pe care-l aduce proiectul în abordarea temei sau în soluționarea problemei.

5.	Referat	• Corespunderea referatului temei. • Profunzimea și completitudinea dezvoltării temei. • Adecvarea la conținutul surselor primare. • Coerența și logica expunerii. • Utilizarea dovezilor din sursele consultate. • Gradul de originalitate și de noutate. • Nivelul de erudiție. • Modul de structurare a lucrării. • Justificarea ipotezei legate de tema referatului. • Analiza în detaliu a fiecărei surse de documentare.
6.	Studiu de caz	• Corectitudinea interpretării studiului de caz propus. • Calitatea soluțiilor, ipotezelor propuse, argumentarea acestora; • Corespunderea soluțiilor, ipotezelor propuse pentru rezolvarea adecvată a cazului analizat. • Corectitudinea lingvistică a formulărilor • Rezolvarea corectă a problemei, asociate studiului analizat de caz. • Referința la programe. • Completitudinea informației și coerența între subiect și documentele studiate; • Noutatea și valoarea științifică a informației. • Exactitudinea rezultatelor și rigoarea probelor. • Capacitatea de analiză și de sinteză a documentelor, adaptarea conținutului. • Originalitatea studiului, a formulării și a realizării. • Personalizarea (să nu fie lucruri copiate). • Aprecierea critică, judecată personală a elevului.
7.	Eseu structurat	• Completitudinea interpretării informațiilor prin prisma problemei de la care pornește acesta. • Corectitudinea interpretării informațiilor prin prisma problemei de la care pornește acesta. • Claritatea (mesajul bine conturat în jurul unei idei pentru care exista dovezi verificabile, fără formulări ambigue). • Argumentarea (ideile, teoriile sunt susținute de argumente din bibliografie). • Coerență logică (ideile au legătură unele cu altele, decurg unele din altele, nu se acceptă a se începe cu o idee pe care o dezvoltă elevul și să finalizeze argumentarea cu idei care nu au fost prezentate în eseu • Interacțiunea cu materialul bibliografic (sursele bibliografice sunt citate corespunzător, argumentele aduse sunt susținute prin prezentarea diferitelor cercetări. • Originalitatea, creativitatea, inovațiile (modul deosebit prin care este abordată tema, prezentarea opiniilor personale bazate pe analiza surselor bibliografice). • Aspectul general al eseului (respectarea normelor stilistice și gramaticale, aranjarea în pagină). • Centrarea bibliografiei eseului pe nu mai puțin de 3-4 titluri reprezentative din literatura de specialitate.
8.	Eseu nestructurat	• Completitudinea interpretării informațiilor prin prisma problemei. • Corectitudinea interpretării informațiilor prin prisma problemei de la care pornește acesta. • Claritatea (mesajul bine conturat în jurul unei idei pentru care exista dovezi verificabile, fără formulări ambigue).

		• Argumentarea (ideile, teoriile sunt susținute de argumente din bibliografie). • Coerență logică (ideile au legătură unele cu altele, decurg unele din altele, nu se acceptă a se începe cu o idee pe care o dezvoltă elevul și să finalizeze argumentarea cu idei care nu au fost prezentate în eseu). • Originalitatea, creativitatea, inovațiile (modul deosebit prin care este abordată tema, prezentarea opiniilor personale bazate pe analiza surselor bibliografice). • Aspectul general al eseului (respectarea normelor stilistice și gramaticale, aranjarea în pagină).
9.	Desen pe calculator. PPT.	• Redarea esenței subiectului în cauză. • Relevanța elementelor grafice utilizate. • Gradul de transmitere a mesajului. • Corespunderea concepției, stilului, așezării în pagină și a designului grafic mesajului de transmis. • Creativitatea și originalitatea. • Calitatea tehnică. • Originalitatea și capacitatea de a ilustra, prin forme și culori, prin poziționarea compoziției în transmiterea mesajului preconizat. • Impactul vizual și comunicativ.
10.	Investigația	• Definirea și înțelegerea problemei investigate. • Folosirea diverselor procedee pentru obținerea datelor necesare. • Colectarea și organizarea datelor obținute. • Formularea și verificarea ipotezei cu privire la problema luată în studiu. • Alegerea și descrierea metodelor folosite pentru investigație. • Prezentarea metodelor de cercetare/laborator în ordinea în care au fost utilizate. • Comentariul comparativ al surselor de documentare. • Descrierea observațiilor. • Interpretarea personală a rezultatelor cercetării; • Realizarea de desene, grafice, diagrame, tabele. • Selectarea și oportunitatea surselor bibliografice. • Rezumarea celor constatate într-o concluzie exprimată succint și raportată la ipoteza inițială. • Modul de prezentare.

Produsele recomandate pentru evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor funcțional-acționare sunt prezentate în tabelul de mai jos:

	Produse pentru măsurarea competențelor funcțional-acționare	Criterii de evaluare a produselor
1.	Diagrama „Cauză-efect”	Determinarea efectelor psihologice care sunt provocate de cauze concrete . Corespunderea conținutului cu scopul și obiectivele propuse. Organizarea ideilor și materialelor într-o ordine logică. Formularea concluziilor elocvente pe baza studiului literaturii suplimentare. Respectarea termenilor de elaborare. *****
2.	Diagrama Wenn	Determinarea asemănărilor aspectelor studiate.

3.		Determinarea deosebirilor aspectelor studiate. Folosirea bibliografiei suplimentare pentru evidențierea asemănărilor și deosebirilor aspectelor comparate. Formularea coerentă, logică a ideilor. Coresponderea rezultatului cu scopul propus. Aranjarea în pagină a diagramei. Respectarea termenilor de elaborare. *****
4.	Linia Timpului	Coresponderea conținutului cu scopul și obiectivele propuse. Relevanța ideilor. Formularea concluziilor elocvente pe baza studiului literaturii suplimentare. Corectitudinea formulării ideilor. Organizarea ideilor și materialelor într-o ordine logică. Elaborarea și redactarea părții scrise au fost făcute într-un mod consistent și concomitent, conform planificării. Precizarea elementelor de evoluție a fenomenului psihologic studiat. Respectarea termenilor de elaborare. *****
5.	Tabel de observare/de sinteză	Elaborarea elocventă a argumentelor problemei . Coresponderea argumentelor scopului și obiectivelor propuse. Observarea sistematică a fenomenului psihologic supus cercetării. Prezența relației între argumente. Formularea laconică a argumentelor. Valabilitatea și corectitudinea argumentelor. Analiza diverselor aspecte psihologice în formularea argumentelor. Argumentele să nu se repete, să nu se suprapună sau să se reformuleze. *****
6.	Lista de sfaturi/recomandări	Coresponderea conținutului cu scopul/obiectivele propuse. Prezentarea opiniilor personale justificate. Sfaturile/recomandările propuse sunt aplicabile. Formularea laconică a ideilor. Analiza diverselor surse bibliografice pentru formularea ideilor. Respectarea termenilor de elaborare. *****
7.	Ghid practic	Coresponderea conținutului cu titlul ghidului. Relevanța ideilor. Prezentarea opiniilor personale. Formularea concluziilor elocvente pe baza studiului literaturii suplimentare. Corectitudinea formulării ideilor. Organizarea ideilor și materialelor într-o ordine logică Prezentarea exemplelor personale sau din literatură, care relevă tema cercetată. Prezența imaginilor, pozelor, desenelor, schemelor , care ilustrează ideea propusă. Formularea concluziei proprii (5-6 idei) referitor la tema abordată. Ghidul reprezintă, în sine, o soluție practică, cu elemente de
8.		

		originalitate în găsirea soluțiilor. Ideile propuse sunt aplicabile. Utilizarea anumitor resurse bibliografice este bine justificată și argumentată în contextul ghidului. Elaborarea și redactarea părții scrise a ghidului au fost făcute într-un mod consistent și concomitent, conform planificării. Precizarea elementelor de conținut. Respectarea termenilor de elaborare. *****
9.	Autorefecția	***** Formularea judecăților de valoare proprii adecvat, corect, relevant. Autoobservare sistematică a fenomenului psihic analizat. Înregistrarea sistematică a observațiilor efectuate. Formularea concluziilor pertinente. Raportarea fenomenului psihologic studiat la personalitatea proprie. Reflecții personale elocvente, profunde. Formularea ideilor într-o manieră consecventă , logică și coerentă. *****
10.	Poster	***** Formularea titlului scurt și sugestiv. Introducere asupra domeniului de interes. Prezentare sintetică a abordării experimentale / teoretice. Prezentarea rezultatelor celor mai semnificative. Prezentarea orală a posterului printr-o prelegere de 5 min. Concepție grafică atractivă; elemente grafice adecvate. Conținutul corespunde temei. Concluziile personale formulate. Text puțin, cea mai mare parte a spațiului posterului fiind destinat materialului ilustrativ. Calitatea imaginilor, pozelor, desenelor, figurilor, tabelor. Originalitatea, creativitatea, inovațiile (modul deosebit prin care este abordată tema, prezentarea opiniilor personale bazate pe analiza surselor bibliografice). *****
11.	Graficul T	***** Elaborarea elocventă a argumentelor afirmative/negative a problemei binare. Prezența relației între argumente și contraargumente pereche. Formularea laconică a argumentelor. Valabilitatea și corectitudinea argumentelor. Analiza diverselor surse bibliografice în selectarea argumentelor. Argumentele să nu se repete, să nu se suprapună sau să se reformuleze. Respectarea termenilor de elaborare.

XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studiu

Manuale,
Ghiduri metodice,
Suport de curs,
Laptop, Notebook,
Proiector multimedia,
Mape

Colaje,
Caiete,
Broșuri informative,
Tablă,
Panou,
Postere

XII. Resursele didactice recomandate elevilor.

Nr.crt.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/ accesată/ procurată resursa	Numărul de exemplare disponibile
1.	Racu, IG, Racu, Iuu., <i>Psihologia dezvoltării</i> . Chișinău, Editura Lumina, 1994.	Bibliotecă	1
2.	Racu, I., Perjan, C., <i>Psihologia dezvoltării și psihologia pedagogică</i> . Chișinău, 2007	Bibliotecă	60
3.	Ursula, Ș., <i>Psihologia vîrstelor, Ciclurile vieții</i> , București, Ed.Didactică și Pedagogică, 1995.	Bibliotecă	1
4.	Vlas, V., <i>Psihologia vîrstelor și pedagogică</i> , Chișinău, 1992.	Bibliotecă	2
5.	Zlate, M, Verza, E., <i>Psihologia copilului</i> , București, 1997.	Bibliotecă	1
6.	Albu Emilia, <i>Psihologia vîrstelor</i> , 2007 www.upm.ro/facultati_departamente	Internet	
7.	Schipor Maria-Doina, <i>Psihologia vîrstelor</i> - Note de curs, 2012 https://ro.scribd.com/doc/96690470/Curs-Psihologia-Varstelor-2012	Internet	